

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 1: _____ poäng

Personbeteckning: _ _ _ _ _ - _ _ _ _ _

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2009

UPPGIFT 1 (max 10 poäng)

Besvara alla delfrågor genom att kryssa för det korrekta alternativet utgående från boken Vår Ekonomi. Rätt svar ger +1 poäng, fel svar ger -0,5 poäng och inget svar ger noll poäng.

a) Exempel på expansiv finanspolitik är att

- sänka inkomstskatterna.
- sänka styrräntan.
- minska de statliga utgifterna.

b) Alternativkostnad är

- den kostnad som uppstår vid utlokalisering av produktionsenheter till låglöneländer.
- den avkastning (eller det pris) man skulle erhålla vid den bästa alternativa användningen av en viss resurs.
- den kostnad som uppstår då en resurs används på ett icke-optimalt sätt.

c) Ett vinstmaximerande monopol producerar där

- marginalkostnaden är lika stor som marginalintäkten.
- marginalintäkten är större än alternativkostnaden.
- marginalkostnadskurvan skär efterfrågekurvan.

d) Betalningsbalansen anger

- ett lands alla ekonomiska transaktioner med omvärlden under en viss period.
- att $BNP + import = konsumtion + investeringar + export$.
- att det totala värdet av produktionen i ett land skall vara lika stort som mängden pengar gånger omloppshastigheten.

VÄND->

- e) Med oligopol menas en marknadssituation där
- produkterna blir mer värda ju fler som har dem.
 - marknaden domineras av ett fåtal företag.
 - företagen i längden inte kan ta ut ett pris som är högre än styckkostnaden.
- f) Med strukturarbetslöshet avses att
- skattestrukturen minskar arbetstagarnas vilja att arbeta.
 - nya arbetslösa inte får arbete direkt.
 - arbetskraftsutbudets sammansättning inte passar ihop med sammansättningen av arbetskraftsefterfrågan.
- g) Om priset på en vara ligger mellan styckkostnaden och den rörliga styckkostnaden lönar det sig för ett företag att
- genast lägga ner produktionen.
 - producera så att marginalkostnaderna är lika med de rörliga styckkostnaderna.
 - fortsätta produktionen på kort sikt.
- h) Om arbetslösheten mäts på den horisontella axeln och inflationen på den vertikala axeln i ett koordinatsystem så är den långsiktiga Phillipskurvan
- lodrät.
 - vågrät.
 - puckelformad.
- i) På en marknad präglad av perfekt konkurrens kan ett utbudsöverskott uppstå då
- konsumenterna efterfrågar mera än vad som erbjuds på marknaden.
 - jämviktspriset är högre än marknadspriset.
 - en prisreglering fastställer ett pris högre än jämviktspriset.
- j) Inflation
- innebär att den allmänna prisnivån och arbetslösheten stiger samtidigt.
 - gynnar låntagare som lånat till fast ränta eftersom värdet på skulderna urholkas.
 - är skadligt eftersom konsumenterna skjuter upp sin konsumtion.

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 2: _____ poäng

Personbeteckning: _ _ _ _ _ - _ _ _ _ _

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2009

UPPGIFT 2 (max 10 poäng)

Läs den till frågan bifogade artikeln "Piratmålet kan avgöras av EU-domstol" och svara på frågorna nedan. Redogör för uträkningarna och använd det utrymme som reserverats för ändamålet.

- a) Anta att den efterfrågade mängden (q_D) och utbudna mängden (q_S) musikskivor beror på skivornas pris (p) enligt

$$q_D = 10\,000 - 200p \text{ respektive } q_S = -2\,000 + 400p$$

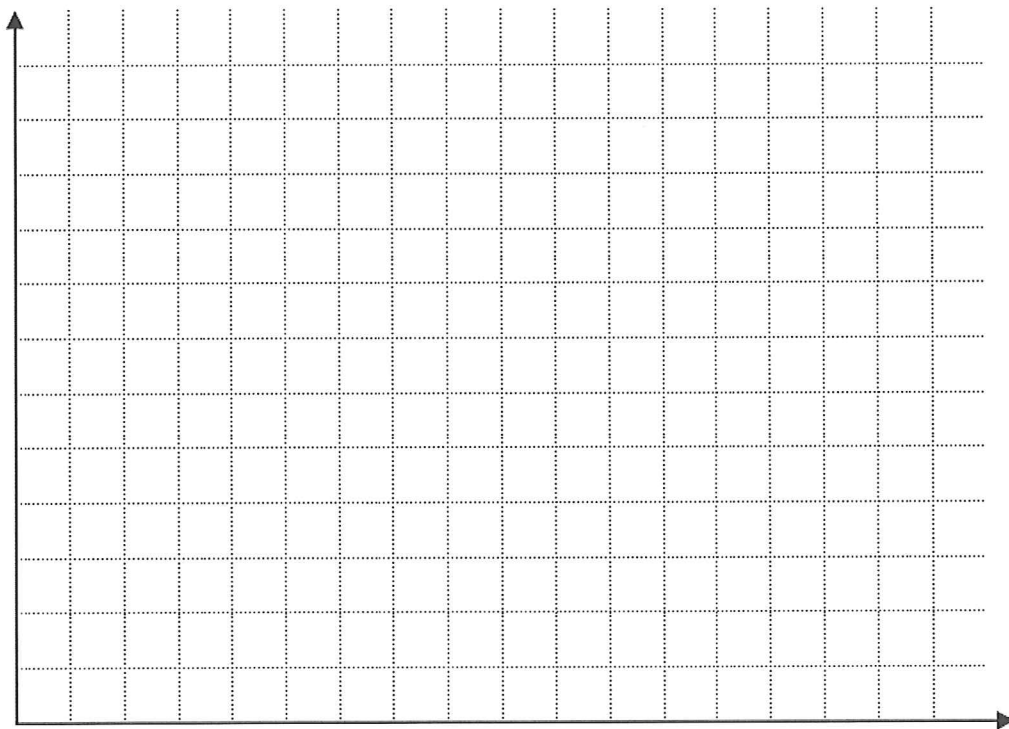
Vilket är jämviktspriset? Hur många musikskivor säljs till detta pris? (2 p.)

UTRÄKNINGAR

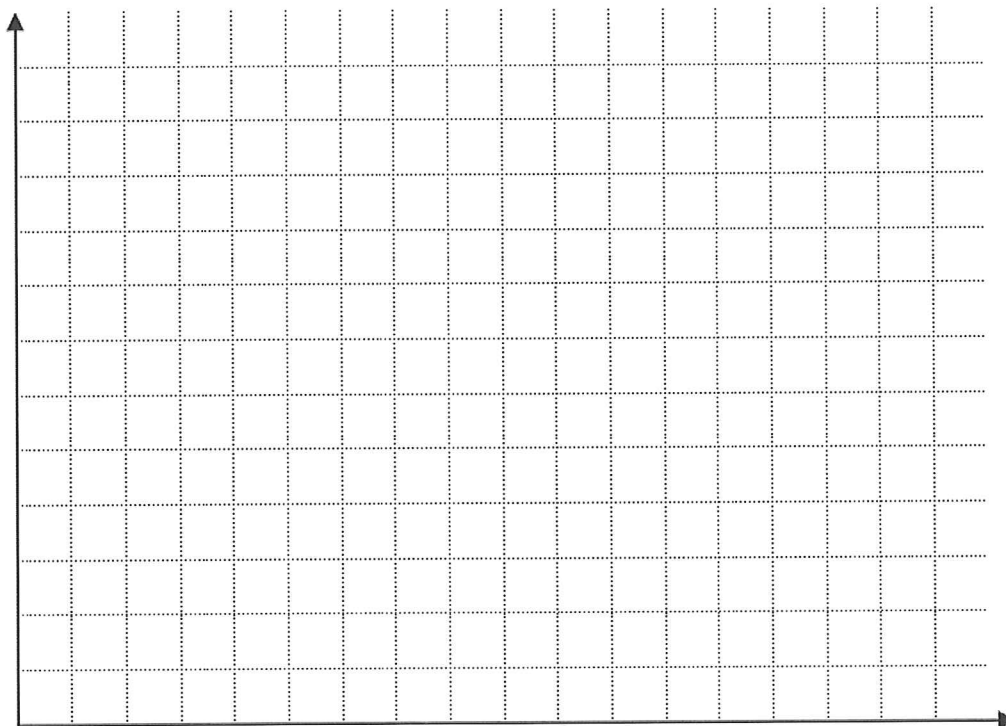
Svar: _____ euro _____ musikskivor

VÄND->

b) Illustrera marknadssituationen i a) med en tydlig graf där skalorna, skärningspunkterna med axlarna samt jämvikten är utmärkta. (2 p.)

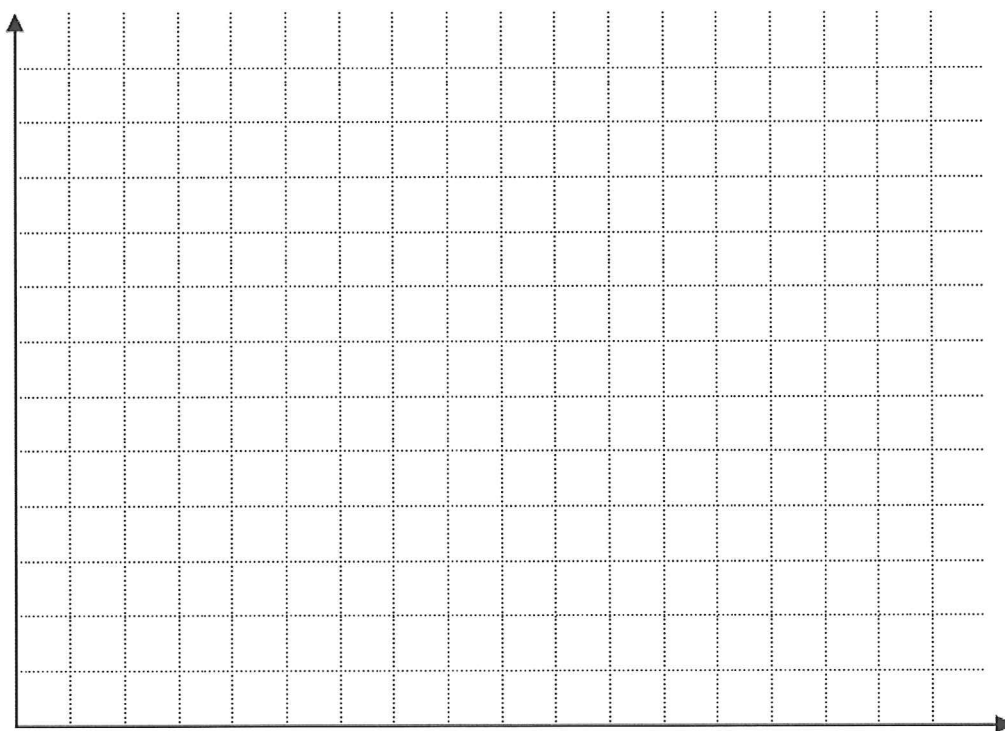

- c) Enligt skivbranschen innebär fildelning minskad försäljning av musikskivor. Åskådliggör grafiskt hur efterfrågan och/eller utbudet på skivor förändras om skivbranschen har rätt. Hur förändras jämviktskvantiteten och -priset? (3 p.)

VÄND->

- d) Fildelningsförespråkaren i artikeln menar att nedladdare köper mer musik än andra. Anta att fildelning fungerar som marknadsföring. Detta medför att skivbolagen inte behöver marknadsföra artisterna lika mycket, vilket innebär att produktionskostnaden (per styck) för musikskivor sjunker. Åskådliggör grafiskt hur efterfrågan och/eller utbudet förändras om fildelning minskar produktionskostnaderna. Hur förändras jämviktskvantiteten och -priset? (3 p.)

Piratmålet kan avgöras av EU-domstol

Publicerad: 26.2.2009 på www.hbl.fi.

Domen i Pirate Bay-målet kan fördröjas i flera år. Försvaret funderar på att kräva ett yttrande från EU:s domstol. Och en svensk professor hävdar att branschen i själva verket tjänar på fildelningen.

Det blev ännu en dramatisk dag i Pirate Bay-målet. **Roger Wallis**, professor emeritus på Kungliga Tekniska Högskolan, hävdade att det inte finns något samband mellan nedladdning och minskad skivförsäljning.

–Det finns så många andra faktorer som kan påverka skivförsäljningen och forskningen visar att många nedladdare tvärtom köper mer kultur än andra, sade han.

De fyra åtalade har stämts av musik-, film- och dataspelsindustrin på sammanlagt 117 miljoner kronor (10,3 miljoner euro). Utgångspunkten för kraven är att försäljningen minskat på grund av nedladdningen på The Pirate Bay. Men den kopplingen vill Wallis inte godta.

–Det är ju rätt gulligt när man från skivindustrin hävdar att nedladdning är stöld från upphovsrättsmännen. Den har tvärtom lett till den största överföringen av resurser till artisterna någonsin, sade Wallis.

Upprörda känslor

Han anser att även om skivförsäljningen har minskat under senare år, har samtidigt musikindustrin som helhet vuxit kraftigt och artisternas inkomster från konserter och från privatkopieringsavgiften – som tas ut på bland annat inspelningsbara dvd:er – ökat kraftigt.

Branschens advokater ställde en rad frågor som riktade sig mot Wallis trovärdighet som akademiker och stämningen i rättsalen blev så hätsk att rättens ordförande bröt förhandlingarna under tio minuter för lugna ner känslorna.

När förhöret med Wallis var avslutat var han fortfarande upprörd över branschens misstänkliggöranden av hans akademiska status.

–Men jag har redan fått stöd. Jag fick just ett mejl från artisten **Timbuktu** där han skriver "Stå på dig Roger!", säger Wallis till TT.

Kan fördröjas

Samtidigt pågår en diskussion inom försvaret om att kräva att tingsrätten inhämtar ett yttrande från EU:s domstol.

–Frågan om e-handelsdirektivets inverkan på det här fallet är oklar, säger **Per E Samuelsson**.

Försvaret betraktar Pirate Bay som en tjänsteleverantör och då bör EU-direktivet gälla i målet. Enligt direktivet är en tjänsteleverantör inte ansvarig för innehållet i den tjänst som förmedlas. Om tingsrätten vänder sig till Bryssel kommer domen i målet att fördröjas med omkring två år.

Musikbranschens advokat Peter Danowsky uppskattar inte den idén.

–Och jag tror inte heller att domstolen kommer att bifalla det, säger han till TT.

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 3: _____ poäng

Personbeteckning: _ _ _ _ _ - _ _ _ _ _

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2009

UPPGIFT 3 (max 10 poäng)

För att förstå ekonomisk information om företag gäller det att känna till innebörden i olika begrepp. Grundläggande sådana begrepp är t.ex. inkomster, utgifter, intäkter, kostnader samt in- och utbetalningar.

När uppstår:

- inkomster

- utgifter

Vad avses med:

- intäkter

- kostnader

Dessutom gäller det att kunna koppla ihop rätt begrepp med tillgänglig redovisningsinformation.

Om ett företag finns följande information gällande dess första räkenskapsperiod som omfattar tiden 1.6.2008-31.5.2009:

		1000 EUR
Varuförsäljning		50
Varuinköp		20
Varulager	31.5.2009	4
Kundfordringar (gällande varuförsäljning)	31.5.2009	5
Leverantörsskulder (gällande varuinköp)	31.5.2009	3
Övriga kostnader (betalda)		15

Ange de belopp som uttrycker räkenskapsperiodens:

- inkomster

- utgifter

- intäkter

- kostnader

- resultat

- inbetalningar

- utbetalningar

1000 EUR

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 4: _____ poäng

Personbeteckning: _ _ _ _ _ - _ _ _ _ _

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2009

UPPGIFT 4 (max 10 poäng)

För att ett företag skall uppnå ett positivt ekonomiskt resultat för en räkenskapsperiod krävs att intäkterna överstiger kostnaderna.

De totala intäkterna är dels beroende av försäljningspriset, dels av volymen. Kostnadsfördelningen bör givetvis vara korrekt och vinstpåslaget tillräckligt.

Prishöjningar/-sänkningar kan förväntas påverka försäljningsvolymen. För att företagets lönsamhet inte skall försämrats måste den totala positiva ekonomiska effekten av åtgärden överstiga den eventuella totala negativa ekonomiska effekt som den medför. Detta är något man bör vara medveten om i företagets ekonomistyrning samtidigt som man bör ha förmåga att beräkna det sannolika ekonomiska utfallet.

Uppgift:

Ett företag som tillverkar och säljer en enda produkt överväger prisförändringar. I nuläget gäller följande:

Försäljningspris/st	100
Rörliga kostnader/st	50
Försäljningsvolym, st	10000

VÄND->

Man överväger att:

a) höja priset med 10 %

Hur mycket (st och %) kan försäljningsvolymen sjunka jämfört med nuläget utan att resultatet (totala täckningsbidraget) försämras?

Täckningsbidrag/st (nuläge):

Täckningsgrad (nuläge):

Täckningsbidrag/st efter prishöjning:

Täckningsgrad efter prishöjning:

Totalt täckningsbidrag:

Möjlig volymminskning (st och %):

Man överväger att:
b) sänka priset med 15 %

Hur mycket (st och %) måste försäljningsvolymen öka jämfört med nuläget för att resultatet (totala täckningsbidraget) inte skall försämrast?

Täckningsbidrag/st (nuläge):

Täckningsgrad (nuläge):

Täckningsbidrag/st efter prissänkning

Täckningsgrad efter prissänkning:

Totalt täckningsbidrag:

Nödvändig volymökning (st och %):

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 5: _____ poäng

Personbeteckning: _ _ _ _ _ - _ _ _ _ _

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2009

UPPGIFT 5 (max 8 poäng)

Besvara alla delfrågor genom att kryssa för det korrekta alternativet utgående från boken Företagsekonomi 100. Rätt svar ger +1 poäng, fel svar ger -0,5 poäng, inget svar ger noll poäng.

a) I den så kallade Bostonmatrisen kallas, enligt Skärvad och Olsson, produkter med låg marknadsandel men hög tillväxt för

- mjölkkossor.
- vildkattor (frågetecken).
- stjärnor.

b) Ett organisationsschema beskriver

- formella befogenheter och informell ansvarsfördelning.
- informella befogenheter och formell ansvarsfördelning.
- formella befogenheter och formell ansvarsfördelning.

c) En divisionsorganisation kännetecknas av att

- varje underordnad har mer än en chef.
- verksamheten är indelad i resultatenheter.
- en chef kan ansvara för funktioner inom flera enheter.

VÄND->

d) Företagets kärnkompetens beskriver

- medarbetarnas utbildning.
- företagets kunnande.
- de högsta chefernas kunnande.

e) Marknadspenetration är en tillväxtstrategi i en situation med

- nuvarande produkter på nuvarande marknader.
- nya produkter på nuvarande marknader.
- nuvarande produkter på nya marknader.

f) Den klassiska arbetsorganisationen kallas ofta "Taylorism" efter Fredrik W Taylors teorier från början av 1900-talet. Vad betyder Taylorism?

- Att arbetsuppgifterna är specialiserade och lönen är individuell enligt resultat.
- Att arbetsuppgifterna är flexibla och lönen är individuell enligt resultat.
- Att arbetsuppgifterna är specialiserade och lönen är fastställd i förväg.

g) Tjänster kännetecknas av att

- de är icke-konkreta.
- de kan levereras och produceras enbart av människor.
- personer utanför företaget inte kan inverka i produktionsprocessen.

h) Ett företags totala verksamhet beskrivs ofta med hjälp av den så kallade värdekedjan. Vilken av de följande funktionerna hör till värdekedjans stödaktiviteter?

- Distribution.
- Marknadsföring.
- Teknologikutveckling.

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 6: _____ poäng

Personbeteckning: _ _ _ _ _ - _ _ _ _ _

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2009

UPPGIFT 6 (max 10 poäng)

Ett läkemedelsföretag har låtit utföra en enkätundersökning som behandlar etiska frågeställningar i samband med läkemedelsframställning. Av de 500 enkäter som skickades ut returnerades 343 stycken. I en av enkätens frågor skulle respondenterna ta ställning till påståendet:

”Det är motiverat att testa nya läkemedel på djur om det kan rädda människoliv.”

Svaren gavs på skalan 1 till 5 där 1 = helt av samma åsikt, 2 = delvis av samma åsikt, osv. Svarsfördelningen anges i tabell 1.

Tabell 1: Svarsfördelning

Svar	Frekvens
1 = helt av samma åsikt	65
2 = delvis av samma åsikt	138
3 = vet ej	56
4 = delvis av annan åsikt	51
5 = helt av annan åsikt	33

VÄND->

- a) Gör en ny frekvenstabell med relativa frekvenser istället för absoluta frekvenser. (2 poäng)

Svar	Relativ frekvens
1 = helt av samma åsikt	
2 = delvis av samma åsikt	
3 = vet ej	
4 = delvis av annan åsikt	
5 = helt av annan åsikt	

- b) Illustrera svarsfördelningen med ett lämpligt diagram. (2 poäng)

- c) För att få en uppfattning om en variabels genomsnittliga värde kan man bl.a. beräkna typvärde, median och aritmetiskt medelvärde. Beräkna dessa centralmått för variabeln i tabell 1. (6 poäng)

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 7: _____ poäng

Personbeteckning: _ _ _ _ _ - _ _ _ _ _

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2009

UPPGIFT 7 (max 9 poäng)

Besvara alla delfrågor genom att kryssa för det korrekta alternativet utgående från boken Märken och människor. Rätt svar ger +1 poäng, fel svar ger -0,5 poäng och inget svar ger noll poäng.

- a) Konsumenternas märkeskunnighet kännetecknas av att man har förmåga att
- välja de mest synliga märkena med högt symbolvärde.
 - avkoda vad som menas med märkets komposition.
 - förstå och kombinera de symboler som finns tillgängliga i en märkeskultur.
- b) Utvecklingen av konsumentforskningen kännetecknas av att fokus flyttats
- från köpbeteende till konsumtionskulturteori.
 - från konsumentbeteende till köpbeteende.
 - från konsumtionskulturteori till konsumentbeteende.
- c) Märken har blivit en strategiskt viktig resurs idag därför att
- märkeskonsumtion har blivit viktigare än produktion.
 - märkeskonsumtion har blivit allt viktigare för den enskilda konsumenten.
 - märkeskonsumtion betraktas som en del av produktion.
- d) Märkeslojalitet innebär att
- det blir mindre kostsamt för företagen att behålla existerande kunder än att skaffa nya.
 - det är mera lönsamt att vara lojalitetsförare än marknadsförare.
 - konsumenten kontinuerligt kan växla mellan märken.

VÄND->

- e) Märkeskunnighetsnivåerna består av
- kunskap och lojalitet.
 - kunskap, medvetenhet och kundens aktiva försök att styra märkets utveckling.
 - ingen av dessa ovannämnda.
- f) Sociala konstruktioner är ett viktigt grundantagande inom konsumentkulturforskningen. Sociala konstruktioner utgörs av
- skillnader mellan könen i samhället.
 - sanningar som framkommer vid köpbeteende.
 - idéer och "sanningar" som framstår som självklara och givna av naturen för medlemmarna i ett visst samhälle.
- g) Märkesgemenskap kännetecknas av att medlemmarna i ett kundsegment
- är märkeslojala.
 - har delade ritualer, traditioner och ett gemensamt medvetande.
 - har liknande socioekonomisk bakgrund.
- h) Konsumenters märkesundvikande innebär att
- märket väcker negativa känslor och är oftast ett ställningstagande mot företaget hos konsumenterna.
 - konsumenterna inte har uppfattat företagets märkeskommunikation.
 - konsumenterna har blivit tvungna att göra gratisarbete genom att vara medproducenter av märkets värde.
- i) Kontexter för meningsskapande anger platsen där konsumenten samverkar med märkessymboler och utvecklar mening till dem. Dessa kontexter utgörs av
- marknadsföringskontext och social kontext.
 - individuell kontext där personens egen livshistoria styr den meningsskapande processen.
 - båda ovannämnda.

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 8: _____ poäng

Personbeteckning: _ _ _ _ _ - _ _ _ _ _

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2009

UPPGIFT 8 (max 13 poäng)

Du har sommarjobb på ekonomiavdelningen för nedmonteringsbolaget Skroteri Ab. Bolaget köper slutkörda bilar och annat järnskrot, nedmonterar det och säljer vidare det som återvinningsbar råvara. Återvinningsbranschen växer ganska snabbt men består mest av ganska små bolag med otillräckliga möjligheter att investera storskaligt. Skroteri Ab ägs av herr Mastbom.

För att möta tillväxtutmaningarna överväger herr Mastbom att Skroteri Ab skulle köpa ett annat bolag i samma bransch, Monteri Ab. Priset på Monteri Ab är 20 miljoner euro. Så mycket extra kapital har Skroteri Ab inte, men eftersom båda bolagen hittills varit skuldfria, kan 30% av köpet finansieras med ett banklån. Lånets årliga ränta är 5%. Räntan betalas årligen och lånet betalas tillbaka om fem år. Den återstående 70% av köpesumman skall finansieras med en aktieemission.

Före emissionen äger Mastbom alla aktier i Skroteri Ab (30.000st.). För att inte gå miste om makten i bolaget vill han fortfarande efter emissionen äga 60% av bolaget.

- a) Hur många nya aktier måste Skroteri Ab högst emittera (sälja) till nya ägare. Vilket skulle styckepriset på nya aktierna i så fall vara för att finansiera företagsköpet?

UTRÄKNINGAR:

SVAR: _____ st. _____ euro/st .

Om företagsköpet av Monteri Ab genomförs uppskattar economichefen att Skroteri Ab nästa år kommer att göra en vinst före räntor och skatter som uppgår till 4,5 miljoner euro. Företaget betalar 26% skatt på den beskattningsbara vinsten.

- b) Vilken blir den kommande vinsten per aktie för ägarna i Skroteri Ab om företagsköpet genomförs, utgående från det antal aktier du räknade ut i uppgift a)? Använd 30.000 st. aktier ifall du inte svarat på a).

UTRÄKNINGAR:

SVAR: _____ euro/aktie

VÄND->

Köparen bedömer hur mycket man är villig att betala för aktier i ett bolag. Och då blir frågan: vad är placerare villiga att betala för aktierna i Skroteri Ab under förutsättningen att pengarna aktieemissionen inbringar används till företagsköpet. En vanlig aktievärderingslogik är att jämföra vinsten och aktiepriset i det analyserade bolag med motsvarande siffror i ett annat liknande bolag.

Det finns ett börsnoterat bolag Ironmade Abp i samma bransch. Börsnoteringen innebär att man hittar aktiepriset i tidningen på börssidan. Börskursen för Ironmade Abp aktier är 48 euro. Ironmade Abp har 2,5 miljoner st. aktier och företaget förväntas uppnå en nettovinst 10 miljoner euro för innevarande år.

- c) Vilket är P/E-talet för Ironmade Abp (aktiepriset P i förhållande till vinst per aktie E)
UTRÄKNINGAR:

SVAR: _____

Anta att Skroteri Ab efter företagsköpet till sin karaktär skulle motsvara det mycket större Ironmade Abp. Då kunde placerare anse att aktierna i Skroteri Ab borde prissättas med samma vinstmultipel (P/E) som Ironmade Abp.

- d) Vad skulle aktiepriset för Skroteri Ab bli enligt denna logik?
UTRÄKNINGAR:

SVAR: _____ euro

- e) Hur många nya aktier skulle Skroteri Ab behöva emittera för att kunna finansiera köpet av Monteri Ab enligt den ursprungliga finansieringsmodellen, och hur stor andel av bolaget skulle herr Mastbom äga efter emissionen? Utgå från svaret i föregående uppgift. Om du inte svarat på uppgift d), utgå från att priset är 600 euro.
UTRÄKNINGAR:

SVAR: _____ st

SVAR: _____ %

Några år har förflutit och bolaget har vuxit genom företagsköp. Bolaget har även börslistats och heter NordSkrot Abp (NS). Nu siktar NS på att bli ledande aktör i Norden. Bolagets skuldsättning är ganska hög efter alla företagsköp. Därför ämnar man genomföra en nyemission, genom att erbjuda företagets aktieägare en möjlighet att teckna nya aktier i bolaget och på så sätt tillföra bolaget mera externt eget kapital.

Emissionen genomförs som en teckningsrättsemission, vilket innebär att ägarna garanteras en möjlighet att behålla sin ägarandel genom att delta med sin andel i emissionen. Det fungerar så att aktierna är försedda med teckningsrätter. Rätten kan aktieägaren antingen utnyttja eller sälja den åt någon annan som vill utnyttja rätten att teckna aktier i bolaget. Den som har teckningsrätter kan alltså teckna (köpa) nya aktier i bolaget genom att betala teckningspriset åt bolaget. Ekonomichefen måste nu utarbeta ett emissionsförslag att framläggas för bolagsstämman (nuvarande aktieägarna). Hans plan utgår från följande premisser:

Behovet av nytt kapital är 50 miljoner euro. Teckningspriset är 16,67 euro per ny aktie, vilket är tillräckligt lockande då rådande börskurs på NS aktie är 25 euro. Bolaget har för tillfället 6 miljoner st. aktier.

- f) Hur många nya aktier skall bolaget att emittera?

UTRÄKNINGAR:

SVAR: _____ st

- g) Ange emissionsvillkoren, dvs. antalet gamla aktier som behövs för att teckna en ny (nya:gamla)

UTRÄKNINGAR:

SVAR: _____:_____

- h) Om vi antar att priset för NS aktie är 25 euro före emissionen (nyteckningen) börjar, vilket kommer aktiepriset att vara efter att emissionen påbörjats?

UTRÄKNINGAR:

SVAR: _____ euro

- i) En ägare som inte väljer att teckna nya aktier kan sälja rätten till någon som vill teckna aktier till teckningspriset 16,67 euro. Vilket borde priset på teckningsrätterna vara?

UTRÄKNINGAR:

SVAR: _____ euro/teckningsrätt